

Professionel fodbold knyttet til risiko for demens

Kasper Jørgensen

I følge et stort registerstudie har professionelle fodboldspillere ca. 3½ gange øget risiko for at dø af en neurodegenerativ sygdom sammenlignet med andre mænd. Endvidere viser studiet, at sandsynligheden for at få udskrevet et lægemiddel mod demens er øget med en faktor fem blandt tidligere fodboldspillere.

Forskere fra University of Glasgow har gennemført et retrospektivt registerstudie, der belyser sammenhængen mellem professionel fodbold og risiko for neurodegenerativ sygdom. Via spillerdatabaser identificerede de 7.676 tidligere professionelle fodboldspillere født i perioden 1900 til 1976, som blev matchet med 23.000 kontrolpersoner på variable som uddannelse, indkomst, helbred og andre relevante socioøkonomiske faktorer. Alle deltagere var mænd mellem 40 og 90 år.

Studiet siger ikke noget direkte om årsagen til sammenhængen mellem professionel fodbold og risiko for neurodegenerativ sygdom, men det er nærliggende at mistænke, at hjernerystelser og hovedstød kan spille en rolle.

Dødsattester

Forskerne har desuden analyseret registerdata vedrørende dødsattester samt data fra det skotske lægemiddelregister vedrørende recepter på medicin mod demens. Der var registreret 1.180 dødsfald blandt fodboldspillerne og 3.807 dødsfald i kontrolgruppen. Men dødsårsagerne var signifikant forskellige i de to grupper.

I gruppen af tidligere professionelle fodboldspillere var risikoen for, at der stod Alzheimers sygdom på dødsattesten, fem gange forhøjet (hazard ratio 5,07; 95% konfidensinterval, 2,92 til 8,82), risikoen for at dø af amyotrofisk lateral sklerose (ALS) var fire gange forhøjet (hazard ratio 4,33; 95% konfidensinterval, 2,05 til 9,15), mens risikoen for Parkinsons sygdom var fordoblet (hazard ratio 2,15; 95% konfidensinterval, 1,17 til 3,96). Endvidere var sandsynligheden for at få udskrevet et lægemiddel mod demens fem gange forhøjet (odds ratio 4,90; 95% konfidensinterval, 3,81 til 6,31).

Nedsat kræftrisiko

På den anden side sås også positive helbredsmæssige effekter af at være professionel fodboldspiller. Risikoen for at dø af hjertekarsygdom (iskæmisk hjertesygdom) var nedsat med ca. 20%, og risikoen for at dø af lungekræft var halveret i sammenligning med matchede kontrolpersoner.

Forskerne foretog også nogle supplerende analyser, hvor de sammenlignede dødsårsager blandt tidligere målmænd i forhold til tidligere markspillere. Der sås ingen sikre forskelle i dødsårsager, men sandsynligheden for at få medicin mod demens var signifikant lavere blandt målmænd end blandt markspillere.

Hjernerystelser og hovedstød

Da der er tale om et registerstudie, kan man ikke vide, hvorfor der er en stærk statistisk sammenhæng mellem professionel fodbold og risiko for neurodegenerativ sygdom. Men tidligere undersøgelser peger på, at professionel

fodbold er forbundet med en øget risiko for hjernerystelse. En erhvervsrisiko der også ses ved amerikansk fodbold - for ikke at tale om boksning.

Fodboldspillere risikører at støde hovederne sammen, eller de får en 'høj albue' i hovedet, når de er i infight om bolden. Og så er der hovedstød mod bolden. Det menes, at fodboldspillere nikkler til bolden omkring 6 til 12 gange per kamp. Afhængigt af boldens hastighed kan hovedet blive udsat for en betydelig kraftpåvirkning, der kan efterlade spilleren momentant groggy. Nogle forskere mistænker, at virkninger af hovedstød så at sige kan akkumuleres og være skadelige i længden.

Næppe relevant for amatørspillere

Den skotske forskergruppe vurderer, at de bekymrende resultater af det aktuelle studie ikke uden videre kan overføres til amatørspillere og folk, der spiller fodbold for at få motion. Der er med andre ord ikke grund til at lægge fodboldstøvlene i møposen eller melde sig ud af den lokale oldboys klub. Fysisk aktivitet ser i sig selv ud til at nedsætte risikoen for senere demensudvikling. Forskerne anbefaler endvidere, at de aktuelle resultater efterprøves i fremadrettede (prospektive) studier. Det er metodemæssigt set et stærkt forskningsdesign, men det kan tage årtier, før resultaterne foreligger.

BAGGRUND

[Mackay DF, Russell ER, Stewart K, MacLean JA, Pell JP, Stewart W. Neurodegenerative Disease Mortality among Former Professional Soccer Players. N Engl J Med. 2019.](#)

[Study reveals dementia risk in former professional footballers. University of Glasgow News. 21. Oktober 2019](#)

[Kontos AP, Braithwaite R, Chrisman SPD, McAllister-Deitrick J, Symington L, Reeves VL, et al. Systematic review and meta-analysis of the effects of football heading. Br J Sports Med. 2017;51\(15\):1118-24.](#)

[Rodrigues AC, Lasmar RP, Caramelli P. Effects of Soccer Heading on Brain Structure and Function. Front Neurol. 2016;7:38.](#)

[Di Virgilio TG, Hunter A, Wilson L, Stewart W, Goodall S, Howatson G, et al. Evidence for Acute Electrophysiological and Cognitive Changes Following Routine Soccer Heading. EBioMedicine. 2016;13:66-71](#)

Oprettet: 22. oktober 2019